

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 6 grudnia 2016 r.,

sprawy **J.Z.**

oskarżonej z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., art. 284 § 1 k.k.

w zw. z art. 12 k.k., art. 270 § 1 k.k., art. 297 § 1 k.k. w zb. art. 270 § 1 k.k.

w zw. z art. 11 § 2 k.k., art. 207 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych
od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 5 listopada 2015 r., II Ka .../15

zmieniającego w części wyrok Sądu Rejonowego w O.

z dnia 21 kwietnia 2015 r., sygn. akt II K .../13,

p o s t a n o w i ł:

1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2) obciążyć oskarżycieli posiłkowych K.Z. i Z.K. kosztami procesu za postępowanie kasacyjne, w równych przypadających na nich częściach, w tym zasądzić od nich na rzecz oskarżonej J.Z. po 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych, tytułem poniesionych przez nią kosztów sporządzenia przez jej obrońcę odpowiedzi na kasację.

UZASADNIENIE

J. Z. została oskarżona o to, że:

I. w okresie od dnia 08 stycznia 2002 roku do dnia 22 grudnia 2012 roku w G. przy ul. L. w Oddziale PKO BP S.A. dokonała zaboru w celu przywłaszczenia

środków pieniężnych z rachunku o nr. [...] w kwocie nie mniejszej niż 66 740 zł działając na szkodę posiadacza rachunku, tj. K.Z., tj. o przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

II. w okresie od dnia 04 maja 2003 roku do 30 grudnia 2012 roku w m. P. [...], przywłaszczyła sobie cudze rzeczy ruchome w postaci kompresora, pompy wodnej, podnośnika samochodowego, telefonu, radia, agregatu prądotwórczego, roweru i narzędzi o wartości nie mniejszej niż 521 zł oraz rozporządzała nimi jak własne, w ten sposób, że bez wiedzy i zgody właścicieli dokonała ich zbycia, działając na szkodę K. i Z. Z. tj. o przestępstwo z art. 284 §1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

III. w dniu 31 lipca 2003 roku m. P., [...], w celu użycia za autentyczny, dokonała podrobienia dokumentu w postaci Paszportu bydląt wydanym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o serii i numerze xxx, z numerem identyfikacyjnym zwierzęcia xx, w ten sposób, że na przedmiotowym dokumencie podpisała się za osobę uprawnioną do złożenia podpisu tj. K.Z., jej czytelnym podpisem, tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.;

IV. w dniu 14 czerwca 2003 roku w m. P., [...], w celu użycia za autentyczny, dokonała podrobienia dokumentu w postaci formularza zgłoszeniowego kolczykowania bydła dotyczący gospodarstwa o nr xxx, w ten sposób, że na przedmiotowym dokumencie podpisała się za osobę uprawnioną do złożenia podpisu tj. K.Z., jej czytelnym podpisem, tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.;

V. w dniu 15 marca 2005 roku m. P., [...], w celu użycia za autentyczny, dokonała podrobienia dokumentu w postaci Zgłoszenia bydląt do rejestru Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczący zwierzęcia o numerze identyfikacyjnym xxx, w ten sposób, że na przedmiotowym dokumencie podpisała się za osobę uprawnioną do złożenia podpisu tj. K.Z., jej czytelnym podpisem, tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.;

VI. w dniu 18 kwietnia 2005 roku w G. w Biurze Powiatowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, przedłożyła podrobiony wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich gruntów rolnych oraz przyznanie płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania na rok 2005, podając się za właścicielkę gruntów rolnych K.Z. i

składając za nią podpisy, co miało istotne znaczenie dla uzyskania takich dotacji i na tej podstawie uzyskała dotacje z tytułu: Jednolitej Płatności Obszarowej w kwocie 3 678,75zł, Uzupełniającej Płatności Obszarowej w kwocie 4 418,78zł, płatności z tytułu wspierania działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w kwocie 2 926,65zł na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w G. tj. o przestępstwo z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11§ 2 k.k.;

VII. w dniu 29 września 2005 roku m. P., [...], w celu użycia za autentyczny, dokonała podrobienia dokumentu w postaci Zgłoszenia bydła do rejestru Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczący zwierzęcia o numerze identyfikacyjnym xxx, w ten sposób, że na przedmiotowym dokumencie podpisała się za osobę uprawnioną do złożenia podpisu tj. K.Z., jej czytelnym podpisem tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.;

VIII. w dniu 29 marca 2006 roku m. P., [...], w celu użycia za autentyczny, dokonała podrobienia dokumentu w postaci Zgłoszenia bydła do rejestru Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczący zwierzęcia o numerze identyfikacyjnym xxx, w ten sposób, że na przedmiotowym dokumencie podpisała się za osobę uprawnioną do złożenia podpisu tj. K.Z., jej czytelnym podpisem tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.;

IX. w bliżej nieokreślonym czasie, po dniu 05 kwietnia 2006 roku, w nieustalonym miejscu, w celu użycia za autentyczny dokonała podrobienia dokumentu w postaci Paszportu bydła o serii i numerze: xxx, z nr identyfikacyjnym zwierzęcia: xxx, w ten sposób, że na przedmiotowym dokumencie podpisała się za osobę uprawnioną do złożenia podpisu tj. K.Z., jej czytelnym podpisem, tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.;

X. w dniu 11 maja 2006 roku w G. w Biurze Powiatowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, przedłożyła podrobiony wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich gruntów rolnych oraz przyznanie płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania na rok 2006, podając się za właścicielkę gruntów rolnych K.Z. i składając za nią podpisy, co miało istotne znaczenie dla uzyskania takich dotacji i na tej podstawie uzyskała dotacje z tytułu: Jednolitej Płatności Obszarowej w

kwocie 4 517,18zł, Uzupełniającej Płatności Obszarowej w kwocie 4 914,90zł, płatności z tytułu wspierania działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w kwocie 2 926,65zł na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w G. tj. o przestępstwo z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11§ 2 k.k.;

XI. w bliżej nieokreślonym czasie, po dniu 29 marca 2007 roku, w P., w celu użycia za autentyczny dokonała podrobienia dokumentu w postaci Paszportu była o serii i numerze: xxx z nr identyfikacyjnym zwierzęcia: xxx, w ten sposób, że na przedmiotowym dokumencie podpisała się za osobę uprawnioną do złożenia podpisu tj. K.Z., jej czytelnym podpisem, tj. o przestępstwo z art. 270 §1 k.k.;

XII. w dniu 10 maja 2007 roku w G. w Biurze Powiatowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, przedłożyła podrobiony wniosek przyznanie płatności bezpośrednich gruntów rolnych oraz przyznanie płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania na rok 2007, podając się za właścicielkę gruntów rolnych K.Z. i składając za nią podpisy, co miało istotne znaczenie dla uzyskania takich dotacji i na tej podstawie uzyskała dotacje z tytułu: Jednolitej Płatności Obszarowej w kwocie 4 930,18zł, Uzupełniającej Płatności Obszarowej w kwocie 2 987,69zł, płatności z tytułu wspierania działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w kwocie 2 926,65zł na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w G. tj. o przestępstwo z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 §1 k.k. w zw. z art. 11§ 2 k.k.;

XIII. w bliżej nieokreślonym czasie, po dniu 05 maja 2008 roku, w P., w celu użycia za autentyczny dokonała podrobienia dokumentu w postaci Paszportu była o serii i numerze: xxx, z nr identyfikacyjnym zwierzęcia: xxx, w ten sposób, że na przedmiotowym dokumencie podpisała się za osobę uprawnioną do złożenia podpisu tj. K.Z., jej czytelnym podpisem, tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.;

XIV. w dniu 14 maja 2008 roku w G. w Biurze Powiatowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, przedłożyła podrobiony wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich gruntów rolnych oraz przyznanie płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania na rok 2008, podając się za właścicielkę gruntów rolnych K.Z. i

składając za nią podpisy, co miało istotne znaczenie dla uzyskania takich dotacji i na tej podstawie uzyskała dotacje z tytułu: Jednolitej Płatności Obszarowej w kwocie 5 493,43zł, Uzupełniającej Płatności Obszarowej w kwocie 922,94zł, płatności z tytułu wspierania działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w kwocie 2 898/01 zł na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w G. tj. o przestępstwo z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11§ 2k.k.;

XV. w dniu 09 lutego 2009 roku w D., w celu użycia za autentyczny, dokonała podrobienia dokumentu w postaci wniosku do Wójta Gminy w D. o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew, w ten sposób, że na przedmiotowym dokumencie podpisała się za osobę uprawnioną do złożenia podpisu, tj. K.Z., jej czytelnym podpisem tj. o przestępstwo z art. 270 §1 k.k.;

XVI. w dniu 11 lipca 2011 roku w D., w celu użycia za autentyczny, dokonała podrobienia dokumentu w postaci wniosku do Wójta Gminy w D. o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew, w ten sposób, że na przedmiotowym dokumencie podpisała się za osobę uprawnioną do złożenia podpisu, tj. K.Z., jej czytelnym podpisem tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.;

XVII. w okresie od dnia 06 grudnia 2012 roku do dnia 09 lutego 2013 roku w miejscowości P. 2, [...], znęcała się psychicznie nad swoją córką K. Z., jej nieletnimi dziećmi M., K., S. i M. Z., a także nad Z. Z., w ten sposób, iż wszczyniała awantury na powyższej posesji, podczas których wyzywała córkę, wnuki Z.K. oraz słowami wulgarnymi i powszechnie uznanymi za obelżywe, wyganiała z posesji, uderzała pięściami w okna i drzwi domu mieszkalnego, a ponadto kierowała pod adresem córki K.Z. oraz Z.K. groźby karalne pozbawienia życia tj. o przestępstwo z art. 207 §1 k.k.

Sąd Rejonowy w O. wyrokiem z dnia 21.04.2015r., w sprawie II K .../13, uniewinnił J. Z. od popełnienia zarzuconych jej w akcie oskarżenia czynów.

Apelacje od tego wyroku wnieśli Prokurator Rejonowy w O., oskarżyciele posiłkowi i pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 5 listopada 2015 r., sygn. akt II Ka .../15, zmienił w części wyrok Sądu I instancji w ten sposób, że postępowanie karne dotyczące czynów z art. 270 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw.

z art. 11 § 2 k.k., o których mowa w pkt. III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV i XVI aktu oskarżenia na podstawie art. 17§ 1 pkt.3 kpk w zw. z art. 1 §2 k.k. umorzył z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość tych czynów. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Ten wyrok został zaskarżony kasacją przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych, który zarzucił:

1. rażące naruszenie prawa materialnego, które niewątpliwie miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, w szczególności art. 12 k.k. w zw. z art. 115 § 2 k.k. poprzez niezasadne przyjęcie, że czyny, opisane w pkt III, IV, V, VII, VIII, IX, XI, XIII aktu oskarżenia nie stanowią jednego czynu zabronionego o znacznym stopniu społecznej szkodliwości z uwagi na dotknięte przez oskarżoną dobro prawne, jakim jest zaufanie do obrotu prawnego, dokonywanego przez uprawnione organy i instytucje państwowe;
2. rażące naruszenie prawa materialnego, które niewątpliwie miało wpływ na rozstrzygnięcie, w szczególności art. 12 k.k. w zw. z art. 115§2 k.k. poprzez niezasadne przyjęcie, że czyny opisane w pkt VI, X, XII XIV aktu oskarżenia nie stanowią jednego czynu opisanego w art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. o znacznym stopniu społecznej szkodliwości z uwagi na wartość zagarniętego mienia, popełnienie czynu zabronionego wobec najbliższej osoby, naruszenie zaufania i działanie z niskich pobudek, jakimi była chęć zagarnięcia mienia, a więc wszystkie przedmiotowe i podmiotowe znamiona czynu sprawiają, że czyn ten zawiera w sobie znaczny stopień społecznej szkodliwości;
3. rażące naruszenie prawa materialnego, które niewątpliwie miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, w szczególności art. 12 k.k. w zw. z art. 115 § 2 k.k. i art. 11 § 2 w zw. z art. 270 § 1 k.k. poprzez niezasadne przyjęcie, że czyny, opisane w pkt XV i XVI aktu oskarżenia, nie stanowią jednego przestępstwa, przewidzianego w art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. zawierającego w sobie znaczny stopień społecznej szkodliwości z uwagi na podmiotowe i przedmiotowe znamiona, w szczególności z uwagi na zamach na dobro chronione;
4. rażące naruszenie prawa procesowego które to uchybienie miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia wyrażające się w zaniechaniu

przeprowadzenia dowodu z przesłuchania pokrzywdzonych wskazanych w pkt XVII aktu oskarżenia małoletnich pokrzywdzonych [...] oraz ich rodziców K. i Z. Z., pomimo istnienia ku temu stosownych możliwości.

Na podstawie art. 537§1 k.p.k. wniósł o uchylenia wskazanego wyroku i o przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w O..

W odpowiedziach na kasację obrońca J.Z. oraz prokurator wnieśli o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Odnosząc się do trzech pierwszych z wymienionych zarzutów podkreślić należy, że ich sformułowanie sugeruje jakoby przedmiotem tych zarzutów była błędna ocena prawna czynu. Jednak przyjęcie, że wymienione w tych zarzutach zachowania, które Sądy obu instancji potraktowały jako odrębne czyny, stanowią czyny ciągłe, wymagałoby dokonania odmiennych ustaleń faktycznych, przede wszystkim w przedmiocie z góry powziętego zamiaru. Nie ulega natomiast wątpliwości, na co zwraca uwagę w kasacji pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych, że sąd ma obowiązek zastosowania art. 12 k.k.. Ten obowiązek aktualizuje się jednak dopiero wówczas, gdy ustalenia faktyczne pozwalają na potraktowanie kolejnych zachowań sprawcy jako czynu czynu ciągłego. Wobec braku ustaleń w przedmiocie z góry powziętego zamiaru podjęcia dwu lub większej liczby zachowań, brak było przesłanek zastosowania art. 12 k.k.. Jedynie na marginesie zwrócić należy uwagę, że formułując ten zarzut obrońca pod pozorem naruszenia prawa materialnego podniósł niedopuszczalny w postępowaniu kasacyjnym zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Przepis art. 523 § 1 k.p.k. však stanowi, że podstawa kasacji może być, obok uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k., tylko inne rażące naruszenie prawa i to tylko takie, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Nie można wie w kasacji podnosić zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, zarówno wprost, jak i błędną (bo przyjętą dla obejścia tego ograniczenia) postacią zarzutu obrazy prawa. Tak właśnie czyni Autor rozpoznawanej kasacji. Dopiero však w razie ustalenia wszystkich wskazanych w art. 12 k.k. przesłanek możliwa była konkluzja, że mamy do czynienia z czynami ciągłymi, i w konsekwencji ocena ich społecznej szkodliwości, także w kontekście

tego prawno-karnego rozstrzygnięcia.

Jeśli chodzi natomiast o ostatni zarzut kasacyjny, to analogiczny, podniesiony w apelacji zarzut, został już rozpoznany przez Sąd Okręgowy w S., który odniósł się do niego na s. 14-15 uzasadnienia. Pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych nie podał w kasacji (w uzasadnieniu tego zarzutu) żadnych nowych argumentów, więc w tym zakresie odesłać należy do wywodów Sądu Okręgowego, które Sąd Najwyższy uznaje za trafne (tym bardziej, że skarżący nie zarzucił, by rozpoznanie tego zarzutu apelacji uchybiało przepisom regulującym zasady kontroli instancyjnej). Przypomnieć jedynie należy, że oskarżyciele posiłkowi sami przedłożyli zaświadczenie o niezdolności podróży do Polski, dlatego możliwe było skorzystanie z art. 391 § 1 k.p.k. Z kolei nie sposób nie dostrzec, iż przesłuchanie małoletnich dzieci po upływie 3 lat od zdarzenia nie wniosłoby wiele do sprawy. Dlatego trafnie – w tych warunkach - przyjęto, że wniosek o ich przesłuchanie zmierza do przedłużenia postępowania. Nadto zauważyć należy, iż skarżący nie wskazał nawet w ostatnim zarzucie kasacji konkretnego przepisu prawa procesowego, który miał być przez Sąd Okręgowy naruszony, co było jego oczywistym obowiązkiem wynikającym z treści art. 526 § 1 k.p.k. Co więcej, treść samego zarzutu (odczytana dosłownie) świadczy o tym, iż jest on skierowany do wyroku Sądu I instancji, który wszak nie mógł być przedmiotem zaskarżenia przedmiotowej kasacji (art. 519 k.p.k.).

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. i art. 633 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak wyżej.

kc